

Uygulamalı Davranış Analizi

Biçimlendirme

BIÇIMLENDİRME

Çocuğun yeni bir davranışı kazanması için kullanılan önemli bir tekniktir.

Ayrımlı uyaran kontrolü altında istendik davranışın pekiştirilmesine odaklanır.

İki eleman var: Ayrımlı pekiştirme / pekiştirme için ölçüt belirleme

Pekiştirilen davranış ayrımlı uyaran sonrasında ortaya çıkan (ölçütü karşılayan) davranıştır. Ölçütü karşılayan davranış pekiştirilir / karşılamayan davranış pekiştirilmez.

Hedef davranışın beceri analizi

Biçimlendirme aşamaları:

1. Hedef davranışı belirleyin.
2. Hedef davranışa ulaşmak için **gerekli alt becerileri** belirleyin.
3. Biçimlendirme için **başlama noktasını** bulun.
4. Her alt beceri için **ölçüt** belirleyin.
5. Hedef davranışa ulaşana kadar **bir aşamadan diğerine** geçin.

ÖNEMLİ / KRİTİK İKİ SORU

1. Öğretime nereden başlanacak? Başlama noktası? Var olan davranış?
2. Basamakların büyüklüğü ne olacak? Her aşamada ne kadar süre çalışılacak?

ÖRNEK:

Hedef davranış: (beceri analizi)

- ★ Göz kontağının **süresinin artmasını** pekiştirir.
- ★ Davranış kazanıldıktan sonra **pekiştireç azaltılır**.
- ★ Çalışma oturumları çocuk için **başarı ile sonuçlanmalıdır**.

Üzerinde çalışılan aşamada / basamakta başarı yoksa bir önceki basamağa dönülür, oturum başarı ve pekiştireç ile tamamlanır.

Temel avantaj:

a. Var olan / hedef davranışa en yakın olan / uygun davranışı pekiştirmeyi temel almasıdır.

b. Yeni bir davranışı biçimlendirme, öğretmeni var olan davranışı gözlemlemeye, davranışı değerlendirmeye ve sistematik pekiştireç kullanmaya yönlendirir.

★ Dezavantaj

- a. Biçimlendirme uzun zaman alabilir.
- b. Yanlış davranış pekiştirilebilir.
- c. Çocuğun REPERTUARINDA HEDEF DAVRANIŞA YAKIN TEPKİ YOKSA???

Öğretmen çocuğa

1. Yardım eder ve istediği tepkinin ortaya çıkmasını sağlar.
2. Yeni davranışın ortaya çıkması için çevreyi değiştirir.

ZİNCİRLEME

Hedef davranış: Sınıfa girip sırada oturmak

Davranış zinciri: Davranış zincir olarak sergilendiğinde öğrenen sınıfa

girip sırada oturmuş olacaktır. Her bir davranış hedef davranış için

davranış zincirinin bir halkası olarak görev yapmaktadır. Her davranış

bir diğeri için uyarıcı görevi görmektedir.

Davranış zinciri oluşturmak beceri analizi yapmak

Güç davranışlar / beceriler daha ayrıntılı beceri analizi gerektirir.

- ★ Davranış zinciri öğretmenin birinci aşamasında, öğreten öğrenenin her davranışı sergilemesini ve davranış zincirini sergilemesini ödüllendirir.
- ★ Öğrenen davranışın doğru sırasını öğrendikten sonra, her bir davranışın arkasından sunulan pekiştireç geri çevrilir ve davranış zinciri sergilendiğinde sunulur.

İleri zincirleme / geri zincirleme

AYRIK DENEMELERLE ÖĞRETİM (TEK BASAMAKLI DAV)

Deneme

ORTAM

DAVRANIŞ

SONUÇ

Ortam: Öncül / Yönerge

Davranış: Tepki (Doğru tepki / Yanlış tepki)

Sonuç: Doğru tepki: Pekiştirme

Yanlış tepki: Hata düzeltmesi / yönergenin
yinelenmesi / ipucu

Arka arkaya denemeler

Beceri öğretimi / Öğrenmeye hazırlık becerileri /
Kavram öğretimi / Dil becerileri

Avantaj:

Uygulaması kolay / Becerinin edinimi hızlı (araştırma bulguları, Lovaas, 1979) / Değerlendirmede kolaylık

Dezavantaj:

Genellemede problem / Dilin işlevsel kullanımında problem / Doğal öğretim yöntemi değil...